

ОСМА ДВУСТРАННА КОНФЕРЕНЦИЯ
“БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКИ ДИАЛОЗИ”
(Варна, 13–15 юни 2008 г.)

От 13 до 15 юни 2008 г. в Творческия дом на БАН във Варна се проведе осмата поредна българо-американска конференция озаглавена *“Българо-американски диалози”*. Конференцията бе организирана от Съвета за чуждестранна българистика при Управителния съвет на БАН и Асоциацията за българистични проучвания, САЩ. Тя бе осъществена благодарение на финансовата подкрепа на Българската академия на науките и със съдействието на Централната библиотека на БАН.

Традиционната интердисциплинарна тематика на конференцията бе обогатена с нови участници и нови проблемни полета. Организаторите бяха поканили учени-българисти от Германия, Норвегия, САЩ и Швеция. Участваха преподаватели от няколко американски университета, както и от Американския университет в Благоевград. От българска страна участваха учени от БАН (Институт за литература, Институт за български език, Институт за история, Институт за балканистика, Институт за фолклор, Институт за изкуствознание, Етнографски институт с музей, Кирило-Методиевски научен център), Софийски университет “Св. Кл. Охридски” (Катедрите по български език и Кирилометодиевистика), Нов български университет, Шуменски университет (Факултет по теология).

Докладите представиха различни области на хуманитаристиката и в частност на българистиката. Конференцията бе открита с приветствие от акад. **Константин Косев**, зам. председател на БАН, в което се подчерта голямото значение на тези двустранни срещи и се

изрази увереността, че те ще продължат да играят водеща роля в сътрудничеството между БАН и Асоциацията за българистични проучвания на САЩ. Ст.н.с. **Анисава Милтенова** откри конференцията с уводно слово, проследяващо хронологично работата на предишните конференции, проведени в Университета в Уискънсин, Медисън (1974), Варна (1978), Бостън (1982), Смолян (1987), Питсбърг (1994), Благоевград (1999), Кълъмбъс, Охайо (2003). Отделено бе специално внимание на ролята на тези срещи за обмен на изследователски постижения, за подпомагане на българистиката по света и за насърчаване на заниманията с български език, литература, история и култура на млади учени. Подчертани бяха огромните заслуги на учениците: проф. Томас Бътлър, проф. Доналд Дайър, проф. Джон Бел, проф. Ърнест Скатън, проф. Чарлз Грибъл, проф. Синтия Вакарелийска, проф. Ф. Чери, проф. Хетил Ро Хауге и др.

Проф. **Боряна Велчева** в доклада си “Срещи с американската лингвистика” разказа интересни спомени за контактите си и съвместната си работа с американски лингвисти и заслугите на видни американски учени за формирането на научните ѝ интереси. Проф. **Хетил Ро Хауге** (Университет в Осло) представи някои специфични черти при превода от английски на български на дискурсивните частици. Много изчерпателен доклад за миналото и бъдещето на българистиката в Швеция изнесоха проф. **Рогер Юлин** и **Даниела Асенова** (Университет в Упсала).

Докладите бяха групирани тематично — религия, история, език и литература, етнография и фолклор, музика. Проф. **Фредерик Чери** (Университет на Индиана) изнесе обзорен доклад върху проблема за спасяването на евреите в България по време на Втората световна война, като направи равносметка на собствените си проучвания. Проф. **Румен Генов** (Нов български университет) запозна присъстващите с историята на българските и чуждестранните проучвания на ролята на американските протестантски мисии в България и интерпретациите на резултатите от тях. Доц. **Павел Стефанов** (Шуменски университет) се спря на съдбата на един британски офицер в България по време на Кримската война и вписването на този случай в културната антропология. Проф. **Бенедикт Де Доминичис** (Американски университет в Благоевград) засегна ролята на българската църква за националната ни идентичност в миналото и в съвременността на фона на ролята на църковната институция в други балкански държави. За българо-американските икономически връзки в периода 1918—1944 говори друг представител на Американския университет — проф. **Маркус Виен**.

Интерес предизвика докладът на проф. **Кристофър Скарборо** (Кингс колидж, Уилкис-Бари), който представи анализ на типологията на организирането на екскурзии и походи през периода 1950—1985 г. в България. Н.с. **Воин Божинов** представи молко познати факти относно живота и делото на големия американски общественик Мърфи в доклада си “Българската общественост, Съединените американски щати и мирът (1918 г.)”. На лобирането и изграждането на положителен имидж на българите в САЩ бе посветен изчерпателният доклад на ст.н.с. **Детелина Динева**.

Отделен кръг доклади представиха проекти на БАН и американски научни центрове. Сред тях се откри проектът на Института по етнография при БАН и Центъра за източноевропейски изследвания към Университета в Питсбърг, представен от ст.н.с. **Еля Цанева**. Ст.н.с. **Лиляна Симеонова** представи резултатите от друг проект — на Университета Райс за ролята на жените-медиевисти в науката. Ст.н.с. **Светла Коева** от Института за български език прочете доклад на тема “БулНет — характеристики, приложения, перспективи”, в който сподели опита си в контекста на международната инициатива WorldNet. За образованието като общуване и по специално за приноса към българското образование на Американския колеж в България говори ст.н.с. **Румяна Прешленова**. Дебат предизвика опитът за сравнителен анализ на докторските програми в Университета на Северна Дакота, САЩ и в Пловдивския университет, представен от **Пламен Милтенов**, **Гари Шнелерт** (Университет на Северна Дакота) и **Галин Цоков** (Университет “Паисий Хилендарски”). По време на доклада имаше възможност за пряка връзка по интернет с проф. Гари Шнелерт, който отговори на редица въпроси. Авторите акцентираха върху ползите от двустранните проекти за развитието на науката в двете страни.

Емилия Занкина (докторант в Университета в Питсбърг) сподели своя опит в писането на докторската си дисертация, в която с методите на съвременната социологията се изследва формирането на водещите политически фигури в българския политически живот.

Специално внимание на старобългаристиката бе отредено в отделен панел с доклади на проф. **Синтия Вакарелийска** (Университет на Орегон), посветен на календара и паметите на светците от Драгановия миней (Зографски трефологий), на проф. **Искра Христова-Шомова** (Софийски университет) върху историята на преводите на старозаветната книга Йов, както и на д-р **Татяна Николова – Хюстън** (Университет на Тексас в Остин) върху приписките в ръкописите от Историко-архивния институт в София от османския период.

За съвременните проблеми и новаторски практики в преподаването на български език в Скандинавските страни говори **Даниела Асенова** (Университет в Упсала). В доклада ѝ пролича огромното желание за съхраняване и модернизирание на преподаването на български език в чужбина. Заслугата за създаването на интернет-курсове в Университета в Упсала принадлежи също така и на проф. **Рогер Юлин**, благодарение на което е предизвикан интерес на стотици скандинавци за изучаване на българския език. Много интересен бе докладът на проф. **Йовка Тишева** от Катедрата по български език на Софийския университет. Бяха засегнати редица проблеми на изучаването на съвременния български език и бъдещето на съвместните проучвания с други чуждестранни институции. Н.с. **Елка Димитрова-Уилис** (Институт за литература при БАН) сподели своите наблюдения върху българската и американската поезия от периода на 50-те – 70-те години на XX век. Неизвестни страни от фолклорната традиция бяха представени в докладите на н.с. **Вихра Баева** и **Светлана Тончева** (Институт за фолклор при БАН), които предизвикаха интересна дискусия. Проф. **Джийн Кристенсън** (Университет на Луисвил) представи своите наблюдения върху мястото на традиционния музикален фолклор и авторското дело на българските композитори. С особено приятен музикален джаз фон бе съпроводен докладът на н.с. **Клер Леви** “Милчо Левиев в диалог с Дон Елис: Интеркултурни аспекти в историята на джаза”.

Осмата двустранна конференция “Българо-американски диалози” завърши със заключителни слова на проф. Хетил Ро Хауге (вицепрезидент на Асоциацията за българистика на САЩ), на проф. Синтия Вакарелийска (Университет на Орегон) и на ст.н.с. Анисава Милтенова. Срещата заслужи висока оценка както по отношение на сполучливо подбраните доклади и техния приносен характер, така и поради отличната организация от страна на Съвета за чуждестранна българистика при Управителния съвет на БАН.